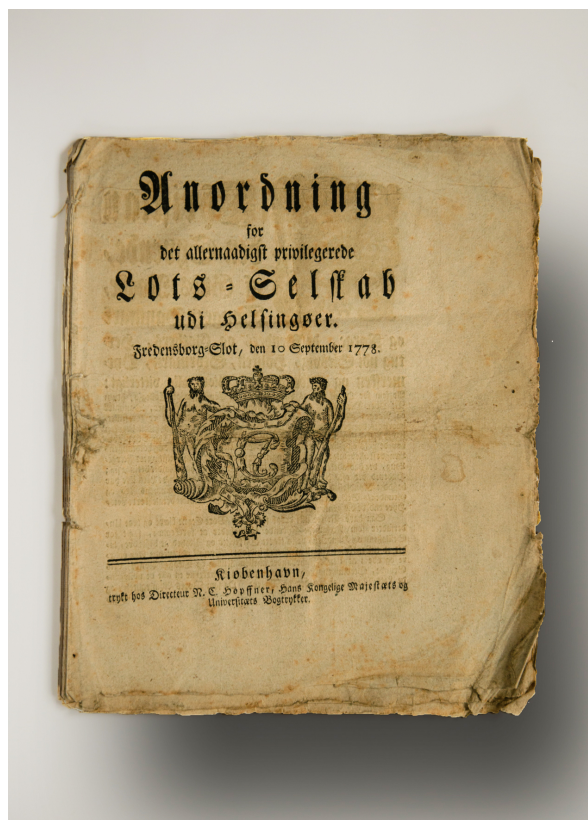

Helsingør

Det smalle farvand mellem Danmark og Sverige har i århundreder været et stærkt befærdet internationalt farvand. Der opstod derfor tidligt en beskæftigelse for fiskere, færgfolk og søfolk som kendtmænd. De varetog hvervet i 1500- og 1600-tallet uden andet grundlag end Frederik II's søret fra 1561, som fastlagde lodsens og skipperens ansvar.

I en Anordning, udstedt 10. september 1778, blev bestemt, at der skulle oprettes et lodsselskab i Helsingør, som skulle bestå af en lodsoldermand, 30 faste og 10 reservelodser samt en bogholder, der alle skulle bo i byen. Lodseriet fik ret og pligt til at lodse orlogsskibe og handelskibe mellem Kullen og Dragør iht. anordningens regler og takster. Forsiden af anordningens 19 sider ses ovenfor.

De mange lodser, som lodseriet beskæftigede, skyldtes, at der kunne være flere hundrede sejlførende fartøjer, som ventede på at komme ind i Øresund. Det medførte, at lodseriet byggede en lodsbaad i 1866, som fik navnet "Helsingør". Lodsbaaden var bemannet med en bådmand og havde op til fire lodser ombord. For at komme hurtigt frem, lå lodsbaaden tit ved Lappegrund Fyrskib nord for Kronborg, efter at fyrskibet var blevet udlagt i 1882. Herfra kunne fire lodser hurtigt sættes på skibene.

Fotoet viser havnens gamle mole. Lods- og færgébådene havde plads ved den søndre havnemole i Helsingørs statshavn.

Yderst til højre på molen ses færgelaugsskuret, der blev nedrevet efter færgelaugets ophævelse i 1883. Lodserne holdt til i Færgemandslaugets bygning.
Foto: Helsingør Bymuseum

Fotoet viser lods båden Helsingør, der blev bygget på Helsingør Skibsværft og var 10 meter lang og 3,60 meter bred. Foto: Museet for Søfart.

Lodsbåden Frode ved Helsingør Skibsværft fotograferet i 1970'erne. Foto: Museet for Søfart.

Lods- og karantænehuset på Søndre Mole i Helsingør Havn, ca. 1870, hvor nogle af lodserne har taget opstilling uden for bygningen. Foto: Museet for Søfart.

Bygningen blev opført i 1839 og blev senere forhøjet med en etage, hvor der blev plads til en natstation til lodseriet.

I 1972 var der ansat 12 lodser i Helsingør Lodseri.

Ovenfor ses karantænestationens afløser, en helt ny bygning i røde mursten og i tidstypisk lettere historicistisk arkitektur. Bygningen blev nedrevet i begyndelsen af 1940'erne for at give plads til et nyt færgeløje til Helsingør-Helsingborg færgefarten. Foto: Helsingør Museer.

Der var mange sejlskibe ved indsejlingen til Øresund i 1890'erne. Akvarellen med lods båden Helsingør og fyrskibet Lappegrunden er malet af Johannes E. Møller til Hempels skibskalender 1995.

Farvandsvæsenet samlede Helsingør Lodseri, Københavns Lodseri og Dragør Lodseri samt dets filial i Allinge i Lodseriet Sundet i 1984. Dette lodseri indgik i DanPilot i 2006, som fik lodspligt for 85 danske havne.

Billedet viser en af DanPilots lods både i Helsingør Havn, før DanPilot flyttede lodsaktiviteterne i Helsingør Havn til Hornbæk Havn.

Lappen er en lille gade med omkring 20 huse nord for Helsingørs gamle bykerne. Lappen ligger nu som et levende minde om byens tidligere fisker-, lods- og færgemændssamfunds materielle vilkår. Ovenfor ses et koloreret postkort fra omkring 1900.

Isolationen i forhold til den øvrige bybebyggelse er ikke en kunstig foranstaltning, men betinget af behovet for færgemænd og lodser til den nordfra kommende skibstrafik i Øresund og er et naturligt modstykke til færgemandskvarteret i Helsingørs sydvestlige hjørne.

Ovenfor ses et foto af Lappen i 1940 (Nationalmuseet). På gadens modsatte side ligger Marienborg Slot som et miljømæssigt og markant arkitektonisk modstykke til Lappens meget beskedne husrække. Slottet og det tilhørende haveanlæg blev skabt i 1759-64 af en af landets mest berømte arkitekter H.N. Jardin for Frederik den Anden, der ønskede et prægtigt lystslot med et tilsvarende haveanlæg.

Den lille fine husrække i Lappen blev smukt restaureret i 1970-72 på grundlag af en bevaringsplan udarbejdet af Helsingør Kommune i samarbejde med husejerne i Lappen. På fotoets venstre side ses lidt af kongens lysthave, som beboerne i Lappen dengang og i dag har udsigt til.

Skrevet af Danmarks Lodsmuseumsforening